herpy

AGAMER

Maned Forest Lizard

Bronchocela jubata

Bronchocela jubata er en slank, grøn trægående agam fra Sundaøernes skove med en kraftig, hårlignende nakkekam og en hale, der udgør omkring fire femtedele af længden. Den bliver 55-57 cm, er dagaktiv og lurer på insekter i buske og lavt løv. Den kan skifte fra grøn til brun eller sort, når den bliver truet, og den er sky og ikke et dyr til håndtering.

Familie: Agamidae Tidligere navn: *Calotes jubatus; Bronchocela petersidoriai*

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**55-57 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**5-10 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Træboende**
Biotop	**Regnskov**
Sværhedsgrad	**Erfaren**

PASNING

Min. terrarie	**120 × 60 × 150 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**25-30 °C**
Hotspot	**32-38 °C**
Temperatur, nat	**22-25 °C**
Luftfugtighed	**70-90 %**
Vand	**Ingen vandskål**
UVB	**Anbefalet** Ferguson-zone 2
Kost	**Insekter**
Holdes	**Enkeltvis eller parvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kuldstørrelse	**2 æg**
Inkubation	**47-80 dage** ved 27-31 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
EU-bilag	**Ikke omfattet**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten er ikke opført på CITES eller i EU's bilag, så der kræves ingen CITES-papirer. Ingen agamer står på den danske liste over dyr, som private ikke må holde (bekendtgørelse nr. 1261 af 17.11.2015), og arten er ikke på EU's liste over invasive arter.

Om arten

Bronchocela jubata er en slank, lysegrøn til mørkegrøn agam med sammentrykt krop, lange ben og en meget lang, rund hale, der udgør omkring fire femtedele af den samlede længde. Hovedet er firkantet, og under hagen sidder en blød strubesæk med store, kølede skæl. Hele dyret måler 55-57 cm. Heraf er højst 14 cm krop fra snude til kloak, resten hale.

Arten kendes fra den nært beslægtede *Bronchocela cristatella* på nakkekammen. Hos *B. jubata* består den af langstrakte, sammentrykte skæl, der ligner hår og er lidt slappe som hud, mens kammen hos *B. cristatella* ligner spidserne på en krone. Ryggen er grøn med gule eller røde pletter eller bånd, og de flyder ofte sammen til et bånd over skulderen. Under struben ses en rustfarvet plet, undersiden er gullig til hvid, og halen er grøn ved roden med blålige pletter og mod spidsen mat brun med hvidlige pletter. Når dyret føler sig truet, skifter farven til brun eller sort.

Arten blev beskrevet af Duméril og Bibron i 1837. Den er længe blevet forvekslet med *B. cristatella*, og en revision fra 2022 afgrænser *B. jubata* som en art på de store Sundaøer. Dyr fra Sulawesi, der tidligere blev regnet hertil, hører til *Bronchocela celebensis*. Forvekslingen kan også ramme dyr i handlen, så artsnavnet på et købt dyr bør tages med forbehold.

Arten er sky og egner sig ikke til håndtering. Levealderen er ikke dokumenteret, og tallet i boksen er et skøn efter nært beslægtede agamer.

Udbredelse og levested

Bronchocela jubata er udbredt på de store Sundaøer: Sumatra, Java, Bali og Borneo, hvor der er fund i Kalimantan, og på nogle mindre øer som Singkep og Nias. Langt de fleste fund ligger i Indonesien.

Arten nævnes også fra Sulawesi, Filippinerne (Mindanao), Talaud-øerne, det sydlige Thailand, Cambodja og Indien. Dyrene fra Sulawesi hører til en anden art, arten findes ikke i Indien, og de øvrige forekomster er usikre eller dårligt kendte. Kortet viser kun de store Sundaøer, hvor arten er sikkert påvist.

> **Oprindelig udbredelse:** Indonesien og Malaysia.

LEVESTED

Arten findes mest i lave buske og tæt løv i skov og i åbent krat. Den er dagaktiv og trægående. Den sidder stille øverst i en busk og venter på bytte eller vugger langsomt frem og tilbage som en gren i vinden. Under jagten kan den falde ned fra grenene, men den løber hurtigt tilbage til nærmeste busk eller træ. Den bruger også elledninger som broer.

Klimaet er tropisk lavlandsklima uden en kold årstid: varmt og fugtigt hele året. Den grønne farve gør dyret næsten usynligt i løvet. Ved fare trykker det sig ind mod grenen eller flygter ind i den nærmeste busk. Æggene lægges i løs jord, sand eller humus.

Pasning

TERRARIET

Der findes kun lidt dokumenteret viden om pasningen af *Bronchocela jubata*. Pasningen bygger på klimaet og levestedet i naturen og på den nært beslægtede *Bronchocela cristatella*, som har samme krav.

Et voksent dyr skal have et højt terrarie på mindst 120 × 60 × 150 cm (længde × bredde × højde). Den lange hale og de hurtige løb og spring kræver plads, og højden er vigtigere end gulvarealet.

Indret med mange tynde grene, bambusstokke og lianer i forskellige hældninger og med tæt bevoksning af levende planter, så dyret kan sidde skjult i løvet. Som bund passer en fugtighedsholdende blanding af jord, sand og et lag løv, som også kan bruges til æglægning. Terrariet skal have god ventilation i toppen, så der ikke opstår stillestående, fugtig luft. Låget skal lukke tæt.

Hold ét dyr i terrariet. Fjern ekskrementer dagligt.

TEMPERATUR

Temperaturerne er lånt fra klimaet i udbredelsesområdet og fra *Bronchocela cristatella*. Dagtemperaturen i terrariet skal ligge på 25-30 °C, og på en solplads højt oppe på en gren skal der være 32-38 °C. Om natten skal der være 22-25 °C, og temperaturen må ikke falde under 20 °C.

Brug en varmelampe afskærmet med et gitter, så dyret ikke brænder sig, og mål temperaturen med termometre i begge ender. Dyret skal altid kunne trække sig ned i den kølige, skyggefulde del. Om natten slukkes varmen.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Den relative luftfugtighed skal ligge på 70-90 %, som i en tropisk lavlandsskov. Forstøv terrariet grundigt to gange dagligt, så blade og grene er våde. Dyret drikker dråber fra planterne, og en skål er ikke nødvendig. Lad luften tørre lidt op mellem forstøvningerne, og sørg for ventilation, så der ikke opstår skimmel og luftvejsproblemer.

Læs mere: Luftfugtighed, forstøvning og ventilation

LYS OG UVB

Arten er dagaktiv og lever i lyse buske og skovbryn, så den skal have kraftigt lys og UVB. Brug et T5 HO-rør på 6 % over solpladsen, svarende til Ferguson-zone 2 med et UV-indeks på 2-3 ved solpladsen og lavere i planterne. Zonen er ikke målt for arten, men passer til en art, der veksler mellem sol og skygge. Kontrollér afstanden mellem rør og dyr med en UV-måler, og skift rørene efter producentens anvisning.

Tænd lyset 12 timer om dagen året rundt. Levende planter kræver også lys, så brug gerne en plantelampe i tillæg.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Bronchocela jubata lever af insekter som sommerfugle, møl, guldsmede, fluer og andre små insekter. Den fanger dem fra et stille udkigspunkt i en busk. Giv varierede levende foderdyr, der ikke er større end afstanden mellem dyrets øjne: små fårekyllinger, græshopper, kakerlakker, fluer og larver, med bananfluer til unger. Fede insekter som melorme gives kun sjældent.

Hvor ofte arten skal fodres, er ikke dokumenteret. Unger fodres dagligt, voksne dyr hver anden eller tredje dag. Støv foderinsekterne med kalk ved de fleste fodringer og med et vitamin- og mineraltilskud en gang om ugen, og giv insekterne næringsrigt foder dagen før. Dyret reagerer på bevægelse, så slip foderet løs i grenene eller giv flyvende insekter.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Arten er sky og bliver let stresset. Når den føler sig truet, skifter den til brun eller sort og flygter ind i løvet. Den egner sig ikke til håndtering og er et dyr til at kigge på. Arbejd roligt i terrariet, og giv et nyt dyr tid og mange skjul i planterne.

Social adfærd i fangenskab er ikke dokumenteret. Hold ét dyr pr. terrarie; et par kan kun komme på tale i et meget stort, tæt bevokset terrarie, hvor dyrene kan komme væk fra hinanden.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hannen har en kraftig nakkekam og en strubesæk, mens hunnen har en svagere kam. Kønnet er lettest at se på voksne dyr. Alderen ved kønsmodenhed er ikke dokumenteret.

PARRING

Yngletid og eventuelle sæsonskift er ikke dokumenteret for arten. Klimaet er fugtigt hele året, så en hvileperiode er næppe nødvendig. Sæt hunnen til hannen i et stort, tæt bevokset terrarie, og hold øje med dem, så hunnen kan komme væk, hvis hannen bliver for voldsom.

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen graver en lille grube i løs jord, sand eller humus med snuden og lægger to hvide, læderagtige og aflange æg side om side, dækket af et tyndt lag jord eller humus. Æggene er ca. 4 cm lange. Antallet af kuld om året er ikke dokumenteret.

Giv hunnen en æglægningskasse eller et hjørne med mindst 15 cm let fugtig jord og sand under et lag løv. Uden et egnet sted kan hunnen holde æggene tilbage, og det kræver dyrlæge. Giv hende rigeligt foder og kalk før og efter lægningen.

INKUBATION

Rugetiden er ikke dokumenteret for arten. Tallene i boksen er lånt fra *Calotes versicolor*, hvis æg klækker efter 47-80 dage ved 27-31 °C. Grav æggene forsigtigt op uden at vende dem, og læg dem i en lukket beholder med let fugtig vermiculit og små lufthuller. Æg, der falder sammen eller mugner, er døde og kan fjernes.

OPDRÆT AF UNGER

Opdræt er ikke dokumenteret for arten. Hold ungerne i et lille, men højt terrarie med samme opbygning som de voksnes: tætte planter, tynde grene, høj luftfugtighed, solplads og UVB. Fodr dem dagligt med bananfluer, små fårekyllinger og andre små insekter støvet med kalk. Hold dem sorteret efter størrelse, og giv mange skjul.

Sundhed og typiske fejl

De fleste problemer skyldes fejl i opsætningen. Typiske problemer er:

- Stress og foderstrejke, især hos vildfangede dyr. Vedvarende brun farve er et tegn på stress.
- Knoglesvind (metabolisk knoglesygdom) ved for lidt UVB og kalk.
- Udtørring ved for tør luft eller for lidt forstøvning.
- Luftvejsinfektioner ved stillestående, kold og fugtig luft.
- Parasitter hos vildfangede dyr, der bør sættes i karantæne i mindst tre måneder.
- Skader på snuden, når dyret flygter ind i glasset.

Et sundt dyr har klare øjne, en klar grøn farve og en fyldig krop. Vask hænder efter kontakt med dyr og terrarie, da krybdyr kan bære salmonella. Opsøg en dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis dyret taber sig, ikke spiser eller virker sløvt.

Læs mere: Karantæne og hygiejne Læs mere: Typiske sygdomme og tegn på sygdom Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.